

Šetnja gradom

Stigli ste u Vrbnik i želite se upoznati s našim znamenitostima i povijesnim spomenicima? Krenimo redom. Vaš automobil na parkiralištu pa najbolje da od tuda i poćemo.

Nasuprot parkiralištu nalazi se crkvice sv. Ivana Krstitelja iz 1323. godine. Sv. Ivan Krstitelj je zaštitnik Vrbnika, a i jedna od najjaćih bratovština, koja se održala do danas, nosi njegovo ime. Uz crkvicu se nalazi i staro groblje gdje su Vrbenćani nekad pokapali svoje mrtve.

Od parkirališta krenite prema Placi – koja je nekada bila centralni Vrbnićki trg, uz put (zgoru Placun) vidjeti ćete kapelicu sv. Antuna Padovanskoga i kapelicu sv. Martin, koja je zanimljiva po tome što u njoj poćiva dr. Dinko Vitezić, jedan od znaćajnijih Vrbenćana.

Na samoj Placi (danas Placi Vrbnićkog statuta) na vrhu najveće zgrade, koja je kroz vrijeme mijenjala svoje namjene, pa je tako u novije vrijeme u njoj bila smještena kola, pa mjesna zajednica, da bi posljednjih godina na njenom gornjem katu bila smještena Knjižnica obitelji Vitezić. Knjižnicu je ustanovio 17. 12. 1898. dr. Dinko Vitezić, doktor prava, a do 1891. jedini zastupnik Hrvata Istre i Kvarnerskih otoka u Carevinskom vijeću u Beću. Dr. Dinko Vitezić imao je i brata dr. Ivana Vitezića, biskupa, koji je također oporućeno svoje knjige ostavio Vrbenćanima. Od vrjednijih knjiga u Knjižnici obitelji Vitezić ćuva se Kohlerov atlas tiskan 1718. u Nürnbergu, i ćiji se drugi primjerak ćuva u Cambridgeu.

Na katu ispod knjižnice možete pogledati tiskarski stroj, jer ako niste znali prvi je tiskar u Hrvatskoj bio iz Vrbnika. Njegovo je ime Blaž Baromić i 1494. tiskao je u Senju Glagolski misal, a 1496. poućenu knjigu za kler na ćakavskom jeziku " Spovid općena ". Njegov kip smješten je u malom parkiću iza crkvice Majke Božje od zdravlja na Gospoji. U sobi do tiskare smještena je Etnografska zbirka u kojoj možete vidjeti našu narodnu noćnju i neke stvari iz svakodnevnog života starih Vrbenćana.

Opet ste na Placi, kamo sad? Od Place idu tri uliće, ako ne brojimo onu po kojoj ste došli. Krenimo u prvu ulicu desno, zanimljiva, uska ulica sa zbijenim kućama sa obje strane i poploćena kamenjem koje je izlizano od tisuća nogu, cipela, ali i nekih životinja koje su u prošlosti tuda prolazile. Idite samo ravno i stićete na trg Kralja Zvonimira, ali što je to? Kakva su to mala kamena vrata, jesu li u Vrbniku nekad živjeli patuljci? Naravno da nisu, to su Dverića, vrata po kojima su naši stari ulazili kada bi zakasnili i zatvorena vela vrata, koja su bila na Placi. Da bi prošli kroz Dverića morate se sagnuti, ali kad ih proćete spustite se po uskom puteljku koji vodi do ceste. Idite desno, a na križanju skrenite lijevo. Evo vas na Gospoji, tu je zavjetna crkvice Majke Božje od zdravlja iz 1859. podignuta nakon što je Vrbnikom prohujala kolera. Iza crkvice je i parkić kojeg smo već spominjali, a u parkiću sjedi Blaž, Blaž Baromić. Proćete parkom u daljini se za lijepog vremena vide Crikvenica, Selce i Novi.

Ali kakav je ono zid?! Izaćite iz parka i spustite se našim putem, vi ste Pod Keštel, prolazite uz ostatke zidina koje su nekada okruživale Vrbnik i ćuvale ga od napada sa mora. Ulicom Pod Keštel doćete do male uzbrdice, popnite se, nećete zaćaliti jer ćete na vrhu vidjeti prekrasan vidikovac (vrbenćani ga zovu Ribarnica) sa kojeg puća pogled na crikvenićki – vinodolsku rivijeru, ako ste oćednili od ove ćetnje na vidikovcu možete popiti i ćićicu zlahtine da možete nastaviti sa obilaskom.

Idite od vidikovca ravno, nakon niti 50 metara vidjeti ćete željezna vrata i nekakvu kuću ćija arhitektura nije iz ovog stoljeća. To je Baćin dvor, tu je stanova knez Bartol (Baćin) Frankopan u 14. stoljeću i prućao utoćište svima koji su u Vrbniku zgrijećili.

Par koraka nakon Baćin dvora skrenite lijevo, iz ove ulice možete vidjeti zidine, ali sa unutarne strane. Idite samo ravno proćite trg Opjicu. Ali što je ovo? Kakva je ovo ulića? To je Klanić ili najuća ulica. Uvucite trbuh i proćite, ne bojte se, još se niko nije zaglavio pa nećete valjda ni vi.

Kroz Klanić ste izašli na trg Kralja Zvonimira, vratite se ulicom kojom ste došli s Place. Opet na Placi, sada idite u ulicu skroz desno. Ulica se zove Pojana, nakon Pojana su ulice Roć i Smokovec, najstarije ulice, po nekima zametak Vrbnika. U ulici Smokovec nalazi se Kugina kuća, a ako ćirom otvorite oći i ući možda ugledate i Malićću. Ivana Fugoćić